

V Bruseli 26. februára 2018
(OR. en)

6280/18

COEST 37

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od: Generálny sekretariát Rady
Dátum: 26. februára 2018
Komu: Delegácie

Č. predch. dok.: 6279/18 COEST 36

Predmet: VZŤAHY S MOLDAVSKOU REPUBLIKOU
– závery Rady

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o Moldavskej republike, ktoré Rada (zahraničné veci) prijala 26. februára 2018.

ZÁVERY RADY O MOLDAVSKEJ REPUBLIKE

Rada pre zahraničné veci, 26. februára 2018

1. Rada potvrdzuje svoj záväzok posilňovať politické pridruženie a hospodársku integráciu medzi Európskou úniou a Moldavskou republikou prostredníctvom úzkeho partnerstva na základe dohody o pridružení, ktorá nadobudla platnosť v júli 2016. Európska únia je naďalej odhodlaná podporovať pokrok v reformách, ktoré sú potrebné na to, aby občania Moldavskej republiky mohli využívať výhody vyplývajúce z dohody o pridružení vrátane prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu.
2. Orgány Moldavskej republiky v nadväznosti na závery Rady z februára 2016 prijali viacero legislatívnych iniciatív súvisiacich s prioritnými oblasťami reforiem uvedenými v záveroch Rady. Rada uznáva reformné kroky, ktoré už podnikla Moldavská republika, a zdôrazňuje, že je veľmi dôležité zrealizovať reformy, ktoré sa začali v roku 2016. Rada pripomína, že pomoc EÚ Moldavskej republike podlieha prísnej zásade podmienenosti a je spojená s uspokojivým pokrokom reforiem.
3. Rada podotýka, že cieľom všetkých jej snáh o pomoc Moldavsku je dosiahnuť hmatateľné zlepšenie života občanov Moldavskej republiky.
4. Rada pripomína, že pre umožnenie rastu, vytvorenie pracovných miest a zníženie chudoby sú zásadné štrukturálne reformy. Rada očakáva, že Moldavská republika bude pokračovať v procese celkových reforiem a zintenzívni ich v súlade so záväzkami, ktoré prijala v rámci dohody o pridružení, a pripomína, že ako praktické usmernenie by mal slúžiť revidovaný program pridruženia, v ktorom sa uvádza 13 kľúčových priorít reformných opatrení na roky 2017 – 2019. Európska únia bude naďalej intenzívnejšie koordinovať a monitorovať podporu reformného procesu v Moldavskej republike.

5. Rada uznáva, že Moldavská republika konštruktívne prispela k samitu Východného partnerstva, ktorý sa konal 24. novembra 2017, a nabáda Moldavskú republiku, aby sa naďalej podieľala na plnení 20 cieľov do roku 2020.
6. Rada pripomína, že je dôležité dodržiavať účinné demokratické mechanizmy vrátane pluralitného demokratického systému, právneho štátu a dodržiavania ľudských práv. Rada víta prijatie akčného plánu pre konsolidáciu medzietnických vzťahov.
7. Rada vyjadruje poľutovanie nad tým, že v novom volebnom zákone sa neriešia niektoré kľúčové odporúčania zo spoločného stanoviska Benátskej komisie Rady Európy a Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe/Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva. V spoločnom stanovisku sa okrem iného uvádzalo, že sa nedosiahla zhoda o navrhovanej reforme, a poukazovalo sa na riziko, že väčšina kandidáti budú ovplyvňovaní osobami z podnikateľského prostredia alebo inými aktérmi, ktorí sledujú vlastné osobitné záujmy. Dôsledky nového volebného systému by sa mali dôkladne a pozorne monitorovať počas volebného procesu, a to aj počas kampane, v deň volieb a po voľbách a treba sa zamerať na ich vplyv všeobecne na demokraciu a konkrétne na pluralitný systém. V tejto súvislosti majú kľúčový význam transparentné, inkluzívne a dôveryhodné voľby na ústrednej aj miestnej úrovni.
8. Rada takisto pripomína, že je dôležité postupovať podľa všetkých neuzavretých odporúčaní Benátskej komisie Rady Európy a Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe/Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva vrátane odporúčaní, ktoré sa týkajú financovania politických strán a kampaní.
9. Rada zdôrazňuje, že na to, aby všetky reformy prebehli úspešne a aby prinášali trvalé výsledky, je dôležité zintenzívniť vzťahy s občianskou spoločnosťou. Rada dôrazne nabáda orgány Moldavskej republiky, aby do rozhodovacieho procesu zapojili aj občiansku spoločnosť. Inkluzívne zapojenie občianskej spoločnosti je nevyhnutné pre demokratický, odolný a prosperujúci štát.

10. Podmienkou demokratickej spoločnosti je sloboda médií a pluralizmus. V tejto súvislosti Rada vyzýva Moldavskú republiku, aby ako prvý krok k zaručeniu uvedených slobôd pokračovala v dlho odkladanej komplexnej reforme audiovizuálneho kódexu, ktorou by sa zvýšila transparentnosť a konkurencieschopnosť tohto odvetvia a riešili by sa otázky, ako je koncentrácia vlastníctva médií, zabezpečenie slobody a plurality médií, vytváranie podnikateľského prostredia priaznivého pre činnosť nezávislých médií, ktoré budú občanom poskytovať kvalitné informácie. Pokiaľ ide o nedávne zmeny audiovizuálneho kódexu, Európska únia uznáva, že dezinformovanie a propaganda môžu mať značné negatívne dôsledky, avšak poznamenáva, že prijaté opatrenia by mali byť nevyhnutné, primerané a v súlade s príslušnými ustanoveniami medzinárodného práva, aby nevedli k oslabeniu slobody médií či bráneniu prístupu k informáciám.
11. Rada víta účinné vykonávanie krátkodobého bezvízového režimu a zdôrazňuje, že od nadobudnutia účinnosti priniesol lepšie možnosti medziludských kontaktov, a vyzýva Moldavskú republiku, aby nepoľavovala v snahách o plnenie kritérií liberalizácie vízového režimu a informovala svojich občanov o právach a povinnostiach, ktoré vyplývajú z bezvízového styku. Pokiaľ ide o prvú správu Komisie v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti z decembra 2017, Rada pripomína, že treba prijať okamžité opatrenia a ďalej sa pozorne venovať ďalšiemu plneniu kritérií v oblasti boja proti korupcii a boja proti praniu špinavých peňazí.
12. Rada je presvedčená, že sa treba okamžite s novým elánom znovu a ráznejšie venovať boju proti korupcii, ktorý prinesie konkrétne výsledky a ktorý sa bude spájať s dôkladnou reformou súdnictva vrátane prokuratúry. Fungujúci, nezávislý, nestranný, transparentný a zodpovedný systém súdnictva, ktorý bude dosahovať výsledky v oblasti odsúdení za korupciu (najmä za korupciu na najvyššej úrovni) a v oblasti dodržiavania zásad právneho štátu, sú kľúčové pre obnovenie dôvery občanov Moldavskej republiky v štátne inštitúcie.

13. V tomto kontexte Rada pripomína, že je dôležité dosiahnuť, aby presadzovanie práva a súdny systém fungovali nestranne, a vyjadruje obavy nad prípadmi stíhania určitých právnikov, sudcov a politických oponentov. Rada pripomína, že selektívne využívanie nástrojov presadzovania práva a selektívna spravodlivosť podryvajú právny štát a rešpekt a dôveru verejnosti voči súdnemu systému.
14. Rada opätovne vyzýva orgány Moldavskej republiky, aby zabezpečili, že prípady rozsiahlych bankových podvodov, ktoré boli odhalené v roku 2014, sa stanú predmetom dôkladného, nestranného a komplexného vyšetrovania a stíhania s cieľom získať späť spreneverené finančné prostriedky a postaviť vinníkov pred súd bez ohľadu na ich politickú príslušnosť. Rada víta zverejnenie zhrnutia druhej správy spoločnosti Kroll v decembri 2017. Nadalej však vyzýva orgány, aby pri plnom dodržiavaní zásad právneho štátu pokračovali vo vyšetrovaní a v stíhaní všetkých osôb, ktoré sa podieľali na rozsiahlych podvodoch.
15. Rada víta nedávne vymenovania do inštitúcií v oblasti boja proti korupcii a prijatie zákona o boji proti praniu špinavých peňazí, ktorými sa právne predpisy v tejto oblasti zosúladiť s aktuálnymi normami EÚ. Pokiaľ ide o prebiehajúce reformy, veľmi dôležité bude zabezpečiť vykonávanie právnych predpisov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a pokračovať v posilňovaní operačných kapacít orgánov v tejto oblasti, aby sa vytvoril fungujúci a účinný mechanizmus zmrazenia, konfiškácie, správy a vymáhania majetku, ktorým sa urýchlene zavedie fungujúci systém podávania majetkových priznaní a ich overovania a zdôrazní nezávislosť inštitúcií pôsobiacich v oblasti boja proti korupcii od neprípustného ovplyvňovania. Rada takisto podotýka, že je dôležité urýchlene zriadiť samostatný úrad, ktorý bude mať na starosti predchádzanie praniu špinavých peňazí a boj proti nemu, ako aj vývoj a schvaľovanie mechanizmov postihovania za porušenia režimu na boj proti praniu špinavých peňazí, identifikáciu a zmrazovanie podozrivých transakcií.

16. Rada pripomína, že je dôležité pokračovať v realizácii reformy verejnej správy, ktorá prinesie lepšie služby občanom.
17. Rada víta reformy zamerané na zabezpečenie makroekonomickej a finančnej stability a obnovenie dôvery medzinárodných darcov, najmä v oblasti správy a riadenia spoločností vo finančnom sektore, posilňovaní nezávislosti národnej banky a jej právomocí v oblasti dohľadu. Tieto reformy pomohli obnoviť hospodársku a finančnú stabilitu a zohrali významnú úlohu pri uzatvorení a úspešnom vykonávaní dohody s Medzinárodným menovým fondom. Rada nabáda Moldavskú republiku, aby realizovala ďalšie reformy na riešenie značných zvyšných problematických oblastí, najmä pokiaľ ide o slabú správu vecí verejných, politizáciu štátnych inštitúcií, systematickú korupciu a potrebu zlepšiť podnikateľské prostredie v záujme zvýšenia hospodárskeho rastu.
18. Rada víta podpísanie memoranda o porozumení, dohody o úverovom mechanizme a dohody o grante v rámci makrofinančnej pomoci v novembri 2017 a ich ratifikáciu Parlamentom Moldavskej republiky v decembri 2017.
19. Rada pripomína, že každá platba v rámci programu makrofinančnej pomoci je podmienená plnením opatrení v oblasti jednotlivých politík uvedených v memorande o porozumení a dodržiavaním politických podmienok.
20. Rada zdôrazňuje, že je dôležité postupovať smerom k vytvoreniu rovnakých podmienok pre podnikanie, ktorým sa zaručí prítiahlivé a stabilné investičné prostredie a zlepší sa transparentnosť a investičné podmienky, pričom sa zároveň zachovajú vhodné kontrolné a sankčné nástroje pre prípad porušenia pravidiel. Rada poznamenáva, že sú potrebné ďalšie snahy na zlepšenie podnikateľskej klímy a prilákanie väčšieho objemu priamych zahraničných investícií.

21. Rada od Moldavskej republiky očakáva, že zintenzívni reformy týkajúce sa vykonávania a presadzovania prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu, okrem iného aj posilnením operačnej kapacity a nezávislosti príslušných inštitúcií.
22. Rada pripomína význam účinného presadzovania ochrany práv duševného vlastníctva vrátane ochrany zemepisných označení v Moldavskej republike v súlade so záväzkami, ktoré táto krajina prijala v rámci dohody o pridružení.
23. Rada pripomína význam posilnenia hospodárskej súťaže a transparentnosti v sektore energetiky, okrem iného aj zabezpečením inštitucionálnej a finančnej kapacity energetického regulátora pokračovať v reforme trhu s energiou. Rada vyzýva na plné dodržiavanie *acquis* Energetického spoločenstva, najmä pokiaľ ide o stanovenie sadzieb za distribúciu energie, ktorými sa zabezpečí plné pokrytie nákladov. Rada vyzýva Moldavskú republiku, aby dokončila reformy energetiky v súlade s tretím energetickým balíkom EÚ, najmä pokiaľ ide o oddelenie prenosovej a distribučnej sústavy plynu a elektriny. Rada takisto vyzýva na rýchlejšie vykonávanie projektov v oblasti prepojenia a zdôrazňuje ich význam pre energetickú bezpečnosť a diverzifikáciu dodávok energie a príslušných trás.
24. EÚ opakuje, že je pripravená naďalej poskytovať Moldavskej republike pomoc, a to na základe konkrétneho a uspokojujúceho pokroku vo všetkých oblastiach reforiem a pri dôslednom dodržiavaní podmienenosti. V tejto súvislosti Rada pripomína, že je dôležité čo najlepšie využiť aktuálnu pomoc EÚ na podporu cieľov dohody o pridružení vrátane prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu a na viditeľné a hmatateľné zlepšenie životných podmienok občanov Moldavskej republiky. Kľúčovými prvkami pre vyplácanie sektorovej rozpočtovej podpory bude dodržiavanie záväzkov voči Medzinárodnému menovému fondu, výrazný pokrok v boji proti korupcii a v reforme súdnictva a dodržiavanie demokratických zásad a ľudských práv. Rada tiež pripomína význam nadviazania na správu Dvora auditorov zo septembra 2016 o pomoci EÚ pre Moldavskú republiku a posilnenia koordinácie medzi darcami a vládou Moldavskej republiky v kontexte spoločnej tvorby programov.

25. Rada tiež pripomína, že je dôležité intenzívnejšie sa usilovať o efektívnu strategickú komunikáciu o vykonaných reformách a ich konkrétnom prínose pre občanov, ako aj zviditeľňovať spoluprácu medzi EÚ a Moldavskou republikou a venovať sa problému dezinformácií.
26. Rada víta, že Moldavská republika má záujem rozvíjať spoluprácu s EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany, ako aj jej účasť v misiách SBOP pod vedením EÚ a spoluprácu v rámci opatrenia č. 18 uvedeného v spoločnom oznámení „Spoločný rámec pre boj proti hybridným hrozbám“.
27. Rada víta povzbudzujúci pokrok, ktorý sa počas rakúskeho predsedníctva OBSE dosiahol v procese 5+2 týkajúcom sa riešenia konfliktu v oblasti Podnesterska. Výrazne nabáda Moldavskú republiku, aby túto úroveň vzťahov rozvíjala počas talianskeho predsedníctva OBSE aj po ňom a zdôrazňuje význam včasného vykonávania dosiahnutých dohôd. Rada takisto pripomína, že je dôležité dosiahnuť pokrok pri vykonávaní zákona o osobitnom postavení Gagauzsku, a vyzýva Kišiňov, aby pokračoval v práci na nedokončených legislatívnych iniciatívach.